

ΤΑ ΠΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΜΥΣΣΕ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔΗ

"Όπως είδαμε, ο Μυσσέ, μὴν μπορώντας νὰ ὑποφέρει τὸν πόνο του γιὰ τὴ διακοπὴ τοῦ ἐρωτοῦ του μετὰ τὴν Σάνδη, ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ νὰ πάῃ στὰ Πυρραΐα. Ξαφρικά ἄκουσε γινώμην καὶ ἐπήγε στὸ Μπάντεν τῆς Γερμανίας. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔγραψε στὴ φίλῃ του τὴν παρακάτω ἐπιστολὴ, μὰ ἀπο τὴς πρὸ ὠραίας, τὴς πρὸ συγκινητικῆς, τὴς πρὸ σπαρταχτικῆς ἐρωτικῆς ἐπιστολῆς ποὺ ἐγράφησαν ποτέ.

Μπάντεν, 1 Σεπτεμβρίου 1834.

"Ὅτὸ μέρες ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ἔβγαυ κ' ἀκόμῃ δὲν οὐ ἐξοφῶ. Περίμενα νὰ βρῶ μὴ στιγμὴ ἠρεμίας... Μὰ γιὰ μένα δὲν ὑπάρχουν περὶ τέτοιες στιγμῆς... Καὶ ὅμως θὰ ἤθελα ποῦ νὰ σοῦ γράψω ἥσυχα, γλυκὰ καὶ νὰ σοῦ μιλήσω μονάχα γιὰ τὴν ἀγάτη μου. Τὴ ἀγάτη. Θεὲ μου. εἴ' αὐτὴ! Ποτέ ἀνθρώπος δὲν ἀγάτησε, ὅπως σ' ἀγάτησα ἐγὼ! Εἶμαι σὰν τρελλός, ἀγατημένη μου!... Εἶμαι πνευμένος, πλημμυρισμένος ἀπὸ ἀγάτη... Δὲν ξέρω περὶ ἂν ζῶ, ἂν τρωῶ, ἂν περτάω, ἂν μιλοῶ... Ἐξέρω μόνο διὰ ἀγατῶ... "Ὡ! ἂν σ' εἶλῃ σὺν τῇ ζωῇ εἶγες μὴν ἀδυστηθῆς ὅλα γιὰ τὴν ἀγάτην. ἂν εἴναι εὐτυχία τὸ νὰ σ' ἀγατοῦν, ἂν ζήτησες ποτέ ἀπὸ αὐτὴ, ὡ πολυαγατημένη μου, εἴ, εἶλῃ μου ἡ ζωῇ, ὅλη μου ἡ χαρὰ, εἶλῃ μου ὡ θησαυρὸς, κῦτταζε τὸν ἥλιο, τὰ λουλουδία, τὴν γρασιναδά, τὸν κίονο!... Κῦτταζε τὰ καὶ πές: Μ' ἀγατοῦν ὅπως ἀγάτησαν τὸν Χριστὸ οἱ μάρτυρες ποὺ ἔδωκαν πρόθυμα τὸ αἷμα τους γι' αὐτόν! Σ' ἀγατῶ, ὡ ψυχῇ μου καὶ σάρκα μου! Πειθαίνομ ἀπὸ ἀγάτη, ἀπὸ μὴν ἀγάτη ἀτέλειστη, δίχως ὄνομα, τρελλή, χαμένη, ἀπελπιμένη! Σ' ἀγατῶ, τὸ λατρεύω μὴν, ἀπὸ μὴν ἀγάτη καὶ δὲν θὰ προσπαθῶ ποτέ νὰ γιὰ τρεπτοῦ ἀπὸ τὴν ἀγάτη σου... "Ὀχι, δὲν θὰ προσπαθῶ νὰ ζήσω, καὶ τὸ νὰ πεθάνω ἀγατημένος σε εἶνε καλύτερο ἀπ' τὸ νὰ ζήσω χωρὶς τὴν ἀγάτη σου... Ξέρω πὸς ἀγατῶς ἄλλο... Τὸ ξέρω καλὰ καὶ πεθαίνω γι' αὐτό... Μὰ σ' ἀγατῶ, σ' ἀγατῶ, σ' ἀγατῶ καὶ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μ' ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ σ' ἀγατῶ!

"Ὅταν ἔβγαυ ἀπὸ τὸ Παρίσι, δὲν πόνεσα... Δὲν ὑπῆρχε θέσις γιὰ τὸν πόνο στὴν καρδιά μου... Πρὶν φύγῃ, σὲ εἶχα σφιχτὴ στὴν ἀγκαλιά μου, ὡ χλωσταρμένη μου! "Ἐβγαυ δίχως νὰ ξέρω τὴ ἔκτανα... Ἐνοιώθη τὴν πνοὴ τῶν χειλῶν σου στὰ χειλῆ μου, σὲ ἀνέπνευα ἀκόμῃ... "Ὡ, ἀγατημένη μου, ἦσαν ἥσυχα κ' εὐτυχισμένη ἐσὺ στὴν Βενετία. Δὲν εἶγες γι' οὐ τίποτε. Μὰ σκέφτηκες ποτέ τὴ εἶνε νὰ περιμένῃς ἕνα φίλὸ πέντε μῆνες, μέρα τὴν ἡμέρα, ὥρα τὴν ὥρα, νὰ νοιώθῃς τὴ ζωῇ νὰ σ' ἐγκαταλείψῃ, νὰ βουλιάζῃ σὲ μὴν ἄβυσσο, ψυχρότερη ἀπ' τὸν τάφο, νὰ παθάνωσα σὰν χιόνι νὰ κλάθῃ ἔπάνω σου τὸ σάβανό τῆς ἡλῆθῃ; Φαντάστηκες ποτέ τὴ εἶνε γιὰ μὴ καρδιά ποὺ τὴν πλάκωνε τὸ σὸ πόνος, ὅπως νὰ κινδυνεῖται νὰ σταματηθῇ, νὰ ξαναοιγῆ γιὰ μὴ στιγμὴ, σὰν ἕνα πτωχὸ ἐτοιμοθάνατο λουλουδί, καὶ νὰ ρομφῆ μὴν στῆλῃ ἀκόμῃ ζωογόνου ὁροσῆς; Θεὲ μου, τὸ ἐνοιώθη καλὰ, τὸ ἦξερα. Δὲν ἔπρεπε νὰ ξαναϊδοθῆμε... Τώρα, τελειώσω... Εἶχα πει ὅτι ἔπρεπε νὰ ξαναγίωσῃ τὴ ζωῇ μου, νὰ βρῶ μὴν ἄλλη ἀγάτη, νὰ ἔξωσῃ τὴ δική σου, νὰ ἔχω θάρρος... Τὸ δοκίμασα, τὸ ἐπιχειροῦσα τοῦλάχιστον. Μὰ τώρα, ἄκουσε, ἀγατῶ περισσότερο τὸν πόνο μου ἀπὸ τὴ ζωῇ μου. Μοῦ ἐπέτρηνες νὰ σ' ἀγατῶσω... Μὰ καὶ νὰ μοῦ τὸ ἀπαγορεύσῃς, ἢ ἀπαγορεύσῃς σου δὲν θὰ χρησιμοποιεῖ σὲ τίποτε... "Ἄλλοτε νοιώθω πὸς θέλεις νὰ σ' ἀγατῶ... Τὸ θέλει ἡ καρδιά σου καὶ δὲν θὰ πῆς ποτέ ὄχι, γιατί ἐσὶ θὰ μὲ σωωτῆσῃς. Βλέπει, ἀγατημένη μου, δὲν μπορεῖ νὰ ἐγγυηθῶ γιὰ τίποτε περὶ.

εἶμαι τρελλός, τὸ ξέρεις... Ὁ πόλεμῶ σου μπορεῖ... "Ἐχω δύναμι ἀκόμῃ, μὰ σὲ τὴ χρησιμοποιεῖ. Θεὲ μου, νὰ ἔχῃ κανεὶς δύναμι; "Ὅταν στρέφεται ἐναντίον μας ἡ δύναμι αὐτῆ; Σὲ ἰκετεύω, μὴ μὲ γάνεις νὰ ὑποφέρω, μὴ μὲ ξανακαλεῖς στὴ ζωῇ. Μὴ μοῦ πῆς διὰ γράφο σὲ μὴ στιγμὴ παρτετοῦ ἢ παρληρηματος καὶ διὰ τὰ ἡσυχάσω, ὅταν περάσει ὁ παρτετός μου. Νὰ, ὀκτώ μέρης τώρα ποὺ περιμένω λίγη λεπτὴ ἡσυχία γιὰ νὰ σοῦ γράψω καὶ μόλις σήμερα τὴ βῆρα.

Ξέρω καλὰ πὸς εἶμαι νέος, πὸς τὰ ἔργα μου γέννησαν στίς καρδίαις μερικῶν ἀνθρώπων ποὺ μ' ἀγατοῦν, εἰλιθα γιὰ τὸ μέλλον καὶ ξέρω πὸς πολλὰ μὲ συμπάθουν ἀκόμῃ... Μὰ κ' ἐγὼ ἔκανα διὰ ἔπρεπε νὰ κάνω... Δὲν ἔχει καμιά σημασία ἂν στὸ τέλος ἔβγαυ καὶ τὰ παρῆτα διὰ... Τὴ ἔχουν λοιπὸν νὰ μοῦ καταμαρτυρῶσιν; Θὰ ἦταν πολὺ σκληρὸ νὰ πᾶνε νὰ ποῖν σ' ἕνα δυστυχισμένῳ ἀνθρώπῳ ποὺ πεθαίνει ἀπὸ ἀγάτη διὰ δὲν κάνει καλὰ ποὺ πεθαίνει. Γι' αὐτό, σὲ ἰκετεύω, μὴ μοῦ πῆς λέξι σκετικῶ... "Ὅσος κ' ἂν εἶνε ὁ πόνος μου, δὲν θὰ σὲ κἀν νὰ φορεθῆς τὰ ταξιδιωτικὰ σου ροῖχα, νὰ πάρῃς ἕνα ἄλλο ἢ ἕνα μακρὸ ἀμαξῆσι καὶ γάρθῃς κοντὰ μου... Τοῦ κάκου ἐγὼ θὰ κιντᾶζω ἐπὶ ὄρες ἀτελειώτες τὸν ὄρομο, περιμένοντάς σε. Τώρα κάθου μισροστὰ σ' ἕνα μικρὸ τραπέζι, ἀνάμεσα στὰ γράμματά σου, ἔχοντας μπροστὰ μου τὸ λατρετὸ σου πορτραῖτο. Σ' ἐν' ἀπὸ τὰ γράμματά σου αὐτὰ μοῦ γράφεις διὰ θὰ ξαναϊδοθῆμε κ' διὰ δὲν θὰ πεθάνω δίχως νὰ μ' ἀγκαλιάσῃς... Βλέπεις λοιπὸν πὸς κ' ἐσὺ ὑποφέρεις, πὸς κἀμὴ μὴν καὶ μ' ἀφίνας νὰ δημιουργῶ πλάνες γλυκῆς. "Ὡ! αὐτὰ εἶνε καλὰ, ἄγγελέ μου, δι' αὐτὰ μοῦ δίνουν μὴ ἀράνταστη χαρὰ καὶ ὁ Θεὸς ἄς σοῦ τ' ἀναποδοῖσι. Μὰ τοῦ κάκου γριζῶς φλαμμένα τὰ μάτια μου πρὸς τὴν πόρτα... "Ἄλλοτε, δὲν θάρθῃς—δὲν εἶνε ἔτσι;—νὰ τὴ χτυπήσῃς ποτέ... Ὅτε ποτέ θὰ πάρῃς ἕνα κομμάτι χαρτὶ καὶ δὲν θὰ γράψῃς ἔκτανο: "Ἐλα!

Καὶ ὅμως, ἂν ἤθελες, ἀγάτη μου, ἂν ἤθελες, κάνοντας μὴ μικρὴ θυσία, θὰ μπορούσες νὰ μοῦ δώσῃς ἀκόμῃ μερικῆς στιγμῆς τρελλῆς εὐτυχίας. "Ἄν ἤθελες, θὰ νοικιαζῶ κάπου στὰ περὶχώρα τοῦ Παρισιοῦ μὴ νοικοκυρῶ μ' ἕνα κρεβάτι κ' ἕνα τραπέζι. Θὰ κλεινόμουν ἐκεῖ μέσα καὶ θάρθῃς σὺν νὰ μὲ ἴδῃς καὶ ἡ διὰ φορῆς, μονάχη μὲ γ' ἄλλοτε. Ὅτανε κρυμμένος διὰ τὴ μέρα ἐκεῖ μέσα καὶ δὲν θὰ βλάβηται ψυχῇ. Ὁκλίμαι καὶ θάγαίρα τὴν ἱστορία τοῦ ἐρωτῶ μας καὶ εἶλοι θὰ νοῦταν πὸς βρισκόμην ἐπὶ Γερμανία... Μὲ εἶδες νὰ πεθαίνω ἀπὸ ἀγάτη στὴν ἀγκαλιά σου, τὴν τελευταία φορὰ ποὺ συναντηθήκαμε, κ' ἐνοιώσα τὴν εὐτυχία μου. Καὶ ὅμως ἀρνέται νὰ μοῦ ξαναδώσῃς τὴν εὐτυχία αὐτή...

"Ὡ πολυαγατημένη μου, κατὶ ὅσοτος, ποὺ ἤτῳ ἀκόμῃ. "Ἐβγα μὴν ὄραια βραδεία, τὴν ὥρα τοῦ ἡλιοβασιλέματος, πῆγανε στὴν ἐξοχῆ, κάθησε στὴν γρασιναδά, κάτῳ ἀπὸ καμινὰ ἰτιά... Κῦτταζε πρὸς τὴ θύρα καὶ σὺλογοῦσιν τὸν ἀνθρώπο ποὺ σὲ λατρεύει καὶ ποὺ θὰ πεθάνῃ γιὰ τὴν ἀγάτη σου... "Ὡλα τ' ἄλλα ληλοῦσῃς τα... Ξαναδιάβασε τὰ γράμματά μου, ἂν τᾶξῃς, καὶ προσάτησε νὰ νοικησῇ γιὰ μὴν ἄλλη ἀγάτη. Δὲν εἶνε ἔγκλημα, παιδί μου, σὺ ὀρκίζομαι, ἴστερα ἀπ' δὲν ἔχω ὑποφέρει. Μπορεῖς μάλιστα νὰ μοῦ γράφῃς περισσότερο ἀπ' δὲν θὰ ἀποβῆθῃς. Ποῦ θὰ τὸ μάθῃ; Μὰ νὰ σοῦ γράψῃς ὅμως... Νὰ μοῦ γράφῃς ἕνα γράμμα, στὸ ἀπὸ νὰ μὴν ἐπάγῃ παρὰ μόνῳ ἡ ἀγάτη σου. Καὶ πῆς μου διὰ μοῦ δίνεις ξανά νὰ χεῖλῃ σου, τὰ μαλλιά σου, τὰ μάτια σου, εἶνι φίλησα καὶ διὰ χὰθενα τρελλὰ, καὶ πῆς μου ἀκόμῃ διὰ μὲ φίλεις κ' ἐσὺ ἐμένα... Θεὲ μου! Θεὲ μου, ὅταν τὸ σὺλ λογιζομαι, ἕνας κόπος πνίγει τὸ λαμοῦ μου, τὰ μάτια μου θολώνουν, τρέμουν τὰ γόνάτα μου!... "Ὡ, εἶνε τρομερὸ νὰ πεθάνῃ κανεὶς, εἶνε τρομερὸ ν' ἀγατῶ, ὅπως ἀγατῶ. "Ἀγατημένη μου, πὸς διηρῶ, ὁ πόσο διηρῶ τὴν ἀγάτη σου!... Γράψε μου, γιατί πεθαίνω... Ἄντιο!

"Ὡ, ζωῇ μου, ζωῇ μου, σὲ σφιγγῶ πάνω στὴν καρδιά μου. Λατρεύω μου, ἀξέχατη μου, πρῶτῃ καὶ στεργῆ μου ἀγάτη!...

